

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

ОФІЦІЙНИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ СЮСОУ В З'ЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL Ч. 239. Джерси Сіті, Н. Дж., четвер, 13 жовтня 1932. VOL. XL. No. 239. Jersey City, N. J., Thursday, October 13, 1932. THREE CENTS.

АМЕРИКА ПОТРЕБУЄ ГУВЕРА, КАЖЕ КУЛІДЖ

НЮ ЙОРК. — Вже розпочато на сході републіканську кампанію за вибір Гувера наново президентом держави. На першій огонь виставлено буючого претендента, Калвіна Куліджа. У своїй промові, вголосненій до яких 18,000 зібраних у Медисон Сквер Гарден, Кулідж підчеркнув, що Америка знаходить себе на дорозі до ліпшого. Найгірше вже минуло, говорив Кулідж, і було би нерозумно змінити в такій хвилі адміністрацію та наражатися на нові експерименти.

Кулідж, представив Гувера як того, що вийшов з невдачі, добивався сам власними силами країної доли і коли сьогодні він займає таке високе становище, то не завдячує його фамілійним впливам чи багатству, а своїм здібностям.

Щодо Рузвельта, то Кулідж закинув йому гомовно те, що він досі не висказав ясно своєї думки в справі виплати ветеранського бонуса в готівці. Він каже, що така виплата відбилася би дуже погано на справі економічної будови країни.

Крім того казав, що коли би демократи прийшли до влади, то підкопали би кредит і американську валюту. Кулідж загадував про всі економічні питання, а заміне те, що не зачепив прогібіції.

ГАРНЕР ЗАПОВІДАЄ ДОБРЕ ПИВО В БЕРЕЗНІ.

НЮ ЙОРК. — В газетарській інтерв'ю заповідав Гарнер, президент палати послів, що Америка матиме добре пиво вже в березні наступного року. Він каже, що майже всі посли, які кандидують, виявилися за знесення прогібіції. Справа та опиється в першу чергу в палаті послів і тут вона переїде. А що буде в сенаті, про те Гарнер не хотів говорити. Але видно, що і там прийде до зміни, котів Гарнер певний, що вже в березні буде добре пиво.

„РЕАЛЬНИЙ“ ПЛАН БОРИ.

БОРІ (Айдаго). — Сенатор Бора критикує обиди партії як же, що жадна з них не виставляє дійсної програми уздоровлення економічних збитків. Бо тут треба ясно відповісти, що треба зробити, щоб мільони людей не кидали своїх дімів чи фарм, щоб бізнес не банкрутували, а мільони могли дістати роботу. Партії і їхні кандидати повинні відповісти, як здобути Америці світові ринки збуту, як поправити в світі захитану вартість грошей, як завести однадності в урядовій машині і що зробити з приватними довгами, які зависли над довжаниками до цієї мри, що їм приходить хіба ще життя працювати на оплачування процентів.

КУЛІДЖ І СОЦІАЛІСТИ.

НЮ ЙОРК. — Нормен Томас, соціалістичний кандидат на президента, і інші соціалістичні провідники, вислухавши промови Куліджа, заявили що він подає одну пораду для тих, котрі впади жертвою депресії: стиснути це більше ремінь. Супроти того, кажуть вони, не диво, що Гувер являється гідним наслідником Гардінга і Куліджа. Він теж тесема дораджує.

ЩЕ Є 11,000,000 БЕЗРОБІТНИХ. ВАШИНГТОН. — Статистичне бюро департаменту праці і Американська Федерация Праці подають згідно, що треба числитися з тим, що під цю пору маємо в Злучених Державах 11,000,000 безробітних.

ВИТЯГАЮТЬ ГРОШІ З ПОЧТОВОЇ ШАДНИЦІ.

ВАШИНГТОН. — Виходить, що наряд набрався ври, що йде до ліпшого, бо люди почали вибирати гроші з почтових шадниць і вкладати до банків. А ще не так давно витягали з банків і вкладали на паче.

СТАРІ ПРІ РОБОТІ.

ВАШИНГТОН. — Це неправда, що в Америці викладають з роботи по 40 років життя. Таке виказав Цензузове Бюро, яке подає, що 58.3% працюючих людей є у віці понад 65 років. А з них 32% мають понад 75 років.

ЖІНКИ НЕ ХОЧУТЬ ПОКИДАТИ ЧОЛОВИКІВ.

ГОЛЬФ. — Військова поліція хоче розробити збунтованих тубидьків і їх покарати, але не хоче, щоб жертвою впади невинні жінки і діти. І тому звалад населення села Тангун, яке збунтувалося, щоб жінки і діти покинули село. Та жінки не захотіли покинути чоловіків.

КАЖЕ, ЩО ЯПОНІЯ ПОТРЕБУЄ МАНДЖУРІЇ.

НЮ ЙОРК. — Японський дипломат, Гросі Саїто, підчеркнув у своїй промові до студентів Колумбії Юніверзіті Скул оф Джорналізм, що Манчжурія є життєвою справою для Японії, бо ринкае проїї політичне і економічне істнування. Кожний укл Японії щодо цього вважать у Китаю вислов японської слабости.

МІЛІТАРИЗАЦІЯ РАДЯНСЬКОЇ МОЛОДІ.

Радянський уряд поручив у праві Оссоваяхіму (союз воздушної й газовой оборони), щоби зреорганізував в резерву для червоної армії. Слід згадати, що Оссоваяхім числить 11 мільонів члена. На будуче ця величезна організація буде приготувати тридцять гвинтів і бовів машин, замість вивертovati цивільні апарати, перешколовати летунство і т. п. При кожній фабриці і при кожному державному господарстві має повстати військова одиниця, а молодь з кожного села мусить відбуті бодай 120 годин військового впра на прогтя зими. Кожне село дістане спеціального військового комисара, що має зривлятувати виконання програми. Одначою на Оссоваяхім має розбудувати в цьому році сітку шкіл, які постануть при кожній фабриці і при кожному колективному господарстві. В цих школах комуністична молодь має позадкомитися з війською військовою шукую. Тим способом побільшиться військової резерви Радянщини.

ПАРУБОЦЬКА ПІМСТА.

В Радоховичах, пов. Мостіськ, посарилася на пасовиську два парубки, Іван Павловський і Йосиф Паславський, що один з другого робив киним шкочу. Паславський, будучи слабшим, пімстився на Павловський так, що обидва його колом, коли той вночі заснув коло коней.

ВИРИЗАЛИ ФРАНЦУСЬКИЙ ВІДІЛ В АФРИЦІ.

До Парижа прийшли вестки, що у французький західній Африці біля кордону Рю де Оро тутемці напали ненадочно на французьку стеку. Виризали всю, а саме 4 підстарши і 8 сенегальських стрільців.

КОНФЛІКТ МІЖ ФІЛЬВАРКОМ І СЕЛЯНАМИ.

Від фільварку в Люблінці Новому, пов. Любачів, виймаїли господарі місцеві і з Чисанова, кошення трави і в неспад худоби. З причини цього річної посухи й браку шани почали користати з діврського пасовиська також інші селяни, що не мали на це права, наслідком чого приходило між ними й селянами до непорозумінь. Перед кількома днями селяни вигнали знову худобу на діврське пасовисько і діврська служба її займила. Пришло до поважного конфлікту і навіть мешканці присілка Мельники напали селянам на поміч. Одного діврського формала побив за те, що він селянську корову. На місце прийшла поліція і закінчувала конфлікт. На другий день селяни знову пробували гнати худобу на діврське пасовисько, але поліція не допустила до того. На місце прихав любачівський староста, д-р Кашубський, і довів до обосторожного порозуміння.

НЕ БУДЕ ПОМИЛОК ПРИ СТВЕРДЖЕННІ СМЕРТІ.

Славний медик, д-р Северин Ікар у Марсїлі (Франція), внашлов, як твердять, спосіб, який забезпечує від помилок при стверджуванні смерті, у випадках летаргію. Д-р Ікар випускає розчин флоресцину, який на випадок навіть найслабшого обігу крові забарлює шкуру та слизні ткани на колір виразно жовтий.

НОТАРІ ПЕРЕД ЛІКАРСЬКОЮ КОМІСІЄЮ.

Заповіджені недавно лікарської оглядини нотарів і дослуді їхнього фізичного й умового стану починають реалізуватися. В найбільшачому часі 6 нотарів на терені львівського окружного суду стануть перед лікарською комісією. Є це переважно реєнти пошине 70 років життя. Кого з них лікарі признають нездібними до виконання своїх урядів, буде звільнений з посади.

ВІДІГУК КОНФІСКАТИ „СВІТОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ“ МАСАРИКА В БОРШЕВІ.

Польська поліція сконфіскувала недавно в українській книгарні в Боршеві між иншимнахнаскрив легальними виданнями також „Світову революцію“, Масарика, видання „Червоної Калини“. Подавши це до відомома закарпатського громадянства, пише далі „Українське Слово“ так: „Але найбільше буде собі голову ломити през Масарика та буде роздумувати над тим, в котрім то місці він у своїм творі такого набрав ду.“

ЕКЗЕКУЦІЯ В РАВНА-ЧУД-ТВОРЦЯ.

Сїзаву екзекуцію перевели в цілковиту рабна-чудотворця Спіри в Мукачеві (на Закарпатській Україні). Він має дуже великі доходи, одначе, як кажуть, роздає багато бідакам, талмудистам і підлегує ріжну жидівську акцію, так, що мовляв, має ще навіть доаги. (Хелословський фінансовий уряд визначив рабівому податку на три четвертини мільона ч. к., а коли він не заплатив, забралися до екзекуції. Екзекутори зафрантували славному рабівому бібліотеку, кілька тисяч томів, що є зложені в 16 величезних скринях. Списування протоколу дало багато праці, тимбільше, що гебрейський заголовків книжок екзекутори не могли прочитати. Тепер уся бібліотека зі середина та знові пообліплювана урядовими печатками.

ВИПАДОК В АНГЛІЙСЬКІЙ КОПАЛНІ.

У копальні вугля „Пінаек Лей“ у Л. Ланшурі, зрівався елеватор з майнерами, які сходили до копальні. Скриня з двадцятьма рабівниками впала на дно керинці, де 19 рабівників потонули в воді. Тільки один рабівник успів отворити двері й вискочити з життям.

НЕМА МОЖЛИВОСТІ ВЕСТИ ОСВІТНЮ РОБОТУ!

Дня 9 вересня виїхав п. Семем Харамбура з Яворова від філії Т-ва „Прогресс“ на довіжню мюлоду по району в ціліх лотарстві читачем. Та вже у селі Дрогомишлі притримав його державний поліцей, спровадив на постерунк і тут перелав 3-годинну домадулу письменну ревізію, при чому зарпима собі його приватний записник і сїсав протокол.

„ОПЛАТИЛОСЯ“.

Скарбовий уряд у Перемішці привів 18 стеньків на екзекуторів. У липні вони кінцеву ревізію, при чому зарпима собі його приватний записник і сїсав протокол.

МОСКВІФІЛЬСКА АГІТАЦІЯ НА ЗАКАРПАТТЮ.

Москвифіли розвинули в останньому часі широку агітацію між учителством, щоби вони зводили до шкіль підручники, писані старославянською мовиною, або й російською мовою, переважно неперобавні. Агітацію ту веде головозвільнений професор богородської семінарії в Ужгороді, о. д-р Фенчик, який переставши бути священником, старється з усіх сил стати секретарем генератора д-ра Бескида. „Плючю — як пише „Українське Слово“ — став він заступником голови „гасаньників“ („Общества Духовничих“) в Ужгороді. Думаємо, що це заняття саме відмаємо його владі, бо він ніколи не розпалював, а завжди гасив вогонь. Орган соціально-демократичної партії Пикарпаття, „Вперед“, перерегестриє чинительство перед невідповідальною агітацією Фенчика і протестує проти того, що Фенчик, який зі шкільництвом не має нічого спільного, мішається до шкільних справ і пхает учительство в біду.“

ПАМ'ЯТКИ ДАВНЬОГО МИНУЛОГО.

Звядки догвортварів посуці і низькому рівнені води впадає тепер добути з озера Немі другу галеру внутрішнього цїсаря Калігуля. В нрїтї галері знайшли цїнні твори мистецтва. Вправді внутрішнє улаження наслідком перебування 2000 літ під водою сильно ушкоджене, зате збереглися ботари мармурові прикраси, бронзові посуди, а навіть фрески на камені, що свідчать про розкішні традиції володарів. Спеціально заінтересована виклада галера Калігуля серед карбелівської техніки. Її автоматичний кермовий валд такий самий, як при новочасних яхтах, а якій галері має таку саму конструкцію, яку винайшов перед кількома роками й опатунтавав англійський карбелівський офіцер. Деякі сїзди на галері potwierджують мабуть легендару, що Калігуля велів підпалити кораблі на озері Немі в часі, коли відбувався на них ліксовий бенкет. Коли гости бавилися серед джків орґів на обох галерах, цїсар велів підпалити судна, щоби розкошувалися видом людей, переконувалися в одному моменті з дикої вітхи в безмежний страх.

НАЙБІЛЬШЕ ВІНА ПОТІТЬ ФРАНЦУЗИ.

Репорт комісії в справі річної продукції вина на цілому світі стверджує, що та продукція вносить 180 міль гектолітрів. Франція продукує четвертин з того, інші держави щодо кількості випрокудують вина впадути у такому порядку: Італія, Еспанія, Алжир, Аргентина, Румунія, Португалія. Далше стверджує репорт, що в Англії річна продукція вина впадає по 1.25 атра на голову, отже незвичайно мало, коли зважити, що у Франції припадає 220 атрив, а в Італії 115 атрив на одного мешканця.

ХОТІЛА ВМЕРТИ ВІД ГОЛОКУ.

До переміського шпиталю привезли молоду жінку з околиць села, що хотіла віддати собі життя, проковтнувши 7 голків. У шпиталі перелав операцію й витягли всі голки з кринок, наслідком чого жінка була жита.

ПОХІД ПОЛЬЩІ ПРОТИ ПЛАСТУ ВІЩИЙ СУД КАСУЄ ЗВІЛЬНЯЮЧИЙ ПРИСУД.

ЛЬВІВ. — Окружний суд у Бережанах розглядав супротив державної прокуратури проти присуду звільняючого нижчого суду в Козовій, виданого на розирвати проти українських пластуїнів, обжалованих за протидержавну акцію.

Суд знів попередній присуд та признав обжалованих винуватими закнених ім злочинів. Всіх обжалованих, п'ятьох числом, признав винуватим в нелегальній агітації під покришкою „Пласту“ та за судженю кожного з них на кару арешту по 2 місяці. Крім цього засуджено одного з них за колпортажу „Сурми“ на 2 місяці арешту, себто разом на 4 місяці. Суд у своїм присуді сперся на вислід воевідського слідства, яке буючому виказало, що під фірмою „Товариства Охорони Дітей і Опіки над Молодою“ пластуїни мали тайну організацію з тайними цілями. Все те, очевидно зміряє до розв'язання українського пласту.

Зогляду на те, що до відкучу кожний засуджений має зложити 100 злотих кавці, відкучу не роблено.

ЗНОВ „ЧИСТЯТЬ“ КОМУНІСТИЧНУ ПАРТІЮ.

МОСКВА. — Заряд комуністичної партії постановив виключити з партії 24 визначних провідників партії. Між виключеними є Зіновев, котрий довго має ріжні високі уряди в совітах, Каменев, швагер Троцького, та Улянов.

Обжалованим закидують, що вони знали про заговір деяких комуністів привернути капіталізм у Росії, але в цій справі нічого не робили.

Три роки тому їх прогнали з партії за підпирання правого й лівого хулиду, але відтак їм дозволено покаятися й приступити до партії назад під обіяною поправі. Нібито за те, що вони не покаялися, їх тепер карують найбільшою партійною карою: виключенням з партії як „зрадників“.

ЗАВОРУШЕННЯ БЕЗРОБІТНИХ В ІРЛАНДІЇ.

БЕЛФАСТ (Північна Ірландія). — Тут вибухли поважні заворушення безробітних. 10,000 безробітних стали грабити крамниці, палити трамвайні вози, а відтак битися з поліцією. Уряд мусів викласти всю поліцію з шістьох околиць повітів.

У заворушеннях загинула одна особа, а число франенків вноситься до пів сотки. Поліція стріляла у учасників заворушень з дахів.

ГРЕЦІЯ ЗВІЛЬНЯЄ ІНЗОЛА.

АТЕНІ. — Грецький уряд випустив на волю американського промисловця Інзола, котрого відчлї домогається американський уряд, щоби судити його за живання фондів підприємств на біржеву спекуляцію. Греція каже, що вона не може видавати Америці Інзола, бо Греція не має з Америкою законної угоди про видачу злочинців.

Інзол каже, що він лишається в Греції.

ЯПОНІЯ ПЛАНУЄ ПРИВЕРНЕННЯ МОНАРХІЇ В КИТАЮ.

ШАНГЧУН (Манджурія). — Начальник уряду в Манчжуню каже, що „клопещ-цїсар“ Китаю, котрий панує тепер в Манчжуню, приймає делегації Китайські з ріжних частин краю та під їх намовою думає привернути владу династії Манджу в Китаю.

Тимчасом Китай далі розлітається. Монголи в Барга проголосили совтську републіку.

ПЕРЕПИС ХУДОБИ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД. — Еспанський уряд почав перепис рогаатої худоби, щоби в цей спосіб заповідити різанню й продаванню худоби на великих посїлостях. Уряд побуюється, що шляхта, невдоволена з виласнення великої посїлости, готова нищити живий інвентар, щоби він не дістався в руки держави.

ЗАЛІЗНИЦА КАТАСТРОФА ПІД ПАРИЖЕМ.

ПАРИЖ. — Експресовий поїзд з Парижа до Базилей вилетів зі шни коло стації Вільпатур, 30 миль від Парижа. Вози поїзду, що гнав зі скорістю 30 миль на годину, вилетіли з шни та перевернулись. Один вилетів до ждальної кімнати залізничної стації. Ранеїх було 16 осіб, ні одна тьяжко.

Причиною нещастя було підмиття троту дощами.

ФРАНЦІЯ КАРАЄ ТЕОЛЮГА ЗА СПРОТИВ ВІДСЬКОВОЇ СЛУЖБІ.

ПАРИЖ. — Військовий трибунал засудив на рік тюрем Жака Мартева, студента протестантської семінарії, за спротив військової службі. Він почав свою військовою освіту, служив три тижні, але не вернувся з відпуску. На суді він пояснив, що протинувся військової службі, а служив три тижні тільки тому, що боявся, що відста по його спротив могла би пошкодити здоров'ю його батька, який тоді хорував. Як протинник військової служби, він міг податися до помічної служби, але й цій він протинувся.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J. Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕПЛАТА:	
Three cents a copy			
One year	\$ 7.00	На рік	\$ 7.00
Six months	\$ 3.75	На шість місяців	\$ 3.75
Three months	\$ 2.00	На три місяці	\$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:			
One year	\$10.00	На рік	\$10.00
Six months	\$ 5.00	На шість місяців	\$ 5.00
Three months	\$ 2.75	На три місяці	\$ 2.75

За оголошення редакції не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свобода“, Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союз: Montgomery 5-1838.
Address: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПІЗНАЮТЬ ПО ОВОЧАХ

Американська інтелігенція переходить тепер через певного роду перелом. Через одну таку кризу переходила вона зараз по війни, коли в неї заломлювалася віра в можливість переведення ідеалів рівності, волі, братерства, голошених підчас війни. З той кризи одні виходили повними циніками, які не вірили вже ніколи в побуду країн, добра й справедливості, а другі шукали цієї побіди в повній, революційній, перебудові суспільності й людини. Знаємо, як минули тяжкі роки повоєнної перебудови, ця інтелігенція знов стала відіскувати віру в можливість добути виносими відносинами без революції.

Та „добрі часи“ не тревали довго. Чи через розвій винаходів, чи через недостачі міжнародної торгівлі, чи з яких інших причин, досить, що в світі почалася нова криза. Почався застій у промислі й торгівлі. Падали підприємства та вартість шерів і бондів. Безробіття прийняло застрашачі розміри. Не могло це відбитися на думках і почуваннях людей. І не могло не відбитися втраченою надією, невдоволенням, розпучкою.

Рівночасно, як у цілому просто світі почалася криза, застій, безробіття, з Росії йшли вісті, що там не застій, а великі зусилля пиятилки. Як у світі були десятки мільйонів безробітних, в Росії йшли заклики до робітників найматися на роботу до Росії. Як в Америці інтелігенція тротила дабачи, з Росії йшли заклики ставати на роботу на гарних умовах. Не диво, що американська інтелігенція, яка щопро критичувала Росію за подавлення свободи, тепер похитувала сумнівно головами та говорила: „Хто зна, чи Росія не знайшла важливіших річей, ніж свобода“.

Поліудні сотки й тисячі інженірів до Росії. Пішли листи, денесення, рапорти: Росія справді рай. Та це не було довго. Скінчився термін пиятилки, коли життя мало полехатіти. Та життя не лехало, а ставало ще тяжче. Люди працюють, але не живуть краще, як людьми у тих краях, де панує безробіття. З Росії ще телеграфують про відкриття великих підприємств, великих фабрик, залізниць, електровнів, але рівночасно йдуть вісті про брак товару для вжитку, про нужду, голод.

І американська інтелігенція знов переживає „переміну серця“: знов похитує головами й каже: „Вбий свободу, але чи здобули шось доброго? Чи варта було нищити волю людини, шоби добути її охляпи?“

Володимир Левчицький.
ОСТАННІЙ АКТ ТРАГЕДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ (УГА)
(З моїх споминів про 2 курінь, 8 бригади, III корпусу, після його відвороту з Києва у вересні 1919 р.).

Присвячую незабутній пам'яті моїм землякам — старшим і молодим, що на той слави, на широких ланах Великої України, за її волю впади.

День 30/31 серпня 1919 р. влячав матір українських гордобу верком слави й подвигів для У. Г. А. бо завершився здобуттям Золотоверхого Києва. Безогородні розкоші радости, яка огорнула була галицьку військову ніл славним полковиком, швидко перемінлася в чорну годину для нього. Чорна зрада московських відділів ген. Денікіна, що вдарив несподівано на задні галицьких частин у Київ — заміщч кинулися в бою божевільні — була для III корпусу таким важким ударом, що його він не встиг вже близько загартувати в бою з ярстрільцями і старшинами, що не згнуло на подяк слави в Галичині й у поході на Київ та за його здобуття, поспало тепер у більшості в денікінський полон до Даринії. Звідси деяким повелося пілініше повиткати до своїх частин та ділти з ними дальшу їхню судбу. Опис одної з них тут подаю. Іншим припала в участі нішня невдаха доля, яку надляханий грізний для України — король Першої світової війни генерал Дзешкович частині. Слідить тут опис III корпусу, покинувши безбожевільних агітаторів

О. Сновіда.
ДЕФЕКТИ ПРОПАГАНДИ

«Маємо прислів'я: „Пішли Але — минав рік, так і пришло в церкву Бог у молитву, а він бо розібіє“. От таке можна сказати й про деяко з наших закордонних пропагандистів, на яких хочу звернути увагу американських земляків.

Є правило: коли хочеш злобути для своєї справи заступити чужинців, — мусиш обертати інтерес тих чужинців. Це правило слухає і в теперішні часи — на самих поглядів гуманності чи справливості далеко не заідеї. Але й тут не треба бути одностороннім. А такими власне є деякі українські пропагандисти в Європі. Тут маю на увазі тих українців, які виступають в імені той чи іншої української організації — провадять і в Європі і в пописах до краю — яно московськільську пропаганду!

Такий добродій напише кореспонденцію до крає, що будемо Англії дивуються нашим „сепаратизм“, що хочуть від Росії віділатися: як же, мовляв, така прекрасна імперія, такі можливості!.. То напише, що зрадинки є всі ті, які не хочуть федерації з „Новою Росією“... А то вступити в Женеві французська брошура ще в 1931 р. про поділ в краю, а в середині — коли вже йде про позитивну програму України — читаємо (в IV розділі), що „єдиною природною розв'язкою“ російськоукраїнського спору є „союз двох дружних держав“.

Росії та України, при чім ти „союз“ держав матимуть спільну армію, спільні митні границі та т. п. Одним словом — те саме, що тепер під більшевиками! Але головне, що на брошурі — під заголовком написане: „Видано союзом українських посат і сенаторів у Варшаві“... Питався я кількох сепаратистів і послів, а вони кажуть, що не давали уновнаваження видавцям (П-кові) ніякої про „федерацію з Росією“ про реалізацію з самостійності, що він надлучий двірч і т. п. Тоді це треба було спростувати! — сказав я — А, певно, ми то зрозуміли! — звучала відповідь.

«Але — минав рік, так і пришло, а спритний „інформатор“ московії — „зафармує“ і балдувати далі... в імені парламентарної репрезентації! От за такою пропагандою треба скінчити, бо вона лише компромітує справу українську перед чужинцями. Нас хочуть заперчити, що Англія — це розуміють“, як ми хочемо віділатися від Росії? Хто знає, як Британція, той знає й те, що якраз навпаки, вона не розуміє нас, коли ми скажемо, що не хочемо віділатися від Росії; що не хочете бути самостійними! Дрібні справи, більша чи менша свобода в з'язку з Росією — не зацікавить чужинця. Його зацікавить справа великої нації, яка хоче бути паном у себе до краю. Він не розуміє, як може претендувати на шось нарідничий — не вважаючи на те, шось йому заповідає царська, революційна і большевицька Росія — ще має до нас якусь симпатію і аніруш не хоче з нею розлучитися... Ос чого не розуміє ні Англієць, ні Американець (особливо в нашій частині зивольнення найдрібніших народів).

Певно, до кожного треба підходити з його власної точки погляду. З Німеччиною — треба говорити про фіктивний і неживість російської імперії, на яку вона тепер ставляє... З Англією — треба говорити про Чорне море, з Америкою — подібно як з Німеччиною, що імперія на передодні розпаду, що як союзник — вона Америці стількиж може, як „помога“ Аліянтам в 1917 році, коли — найсильніша Франція з усіх — перша завоювала, Франція — треба звертати увагу на заразу большевицьку, в Швейцарії — апелювати на право нації на самоопанення і на героїчну боротьбу проти Совітів і т. д. Але попри все це треба передусім — в пропаганді заховувати національну гідність, не представляти себе додатком Росії, лише розвивати прапор незалежної України в щистоті. Тоді і лише тоді, здобуємо увагу і симпатії чужинців...»

ВСТУПАТИ ГРОМДНО В ЧЛЕНІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Юються перемарш бригад на новій позиції. Откривається новий фронт проти Денікіна, куди примуть бригади III корпусу ген. Кравца. Минаємо швидко містечко й доходимо до села Ростиани, де дали нам довгий обстріл відпочинку. Тут стрілю чому давних знайомих старшин Д. А. полк Литвина, ст. Сорокатого і хор. Мозолова, які гостять мене добрим обідом. Минаємо село Сестренку, де є велика й гарна школа, село Веригороду й доходимо до села Верболюза, де ноуємо. На наше село село маленьке й тому, супроти переходу цієї бригади в село тісно по квартирах. Хорую, бо маю сильну годину та дощі.

24—25 ІХ. Переходимо до села Янківки, бердичівського повіту, і тут відпочиваємо два дні. Сильна горячка знемогла мене так, що не встиг сюди доїздити. Лежу в ліжку; куриний лікар, чет. Литвинський, ствердив воїнською фєбу. Треба лежати кілька днів та ледки не впадуть, бо куриний виходить завтра дальше.

26 ІХ. На снігу піднявся, бо частина виходить на денікінський фронт, а вистати від неї в теперішній час небезпечно. Від ранку чути сильну канонаду з сторони міста Бердичева. Большевики перед кількома днями заявили місту Житомир і тепер натисають в напрямі Бердичева. На противі большевицького фронту стоять два галицькі корпуси, I і II, тепер в бою бо червоні старті артилерія, ми наємо село Вер-

3 БЕРЛІНА

(VII) По довгий подорожі по Європі прийшов я нарешті до Берліна. Побував по всіх центрах Європи, то й до Берліна треба зйти, до того центра, що свободні нуртує та розоршує своїми думками живе світ.

В днісності я був перемучений навадом вражін, які доведеться пережити в масі до роки. Берлін — це остання моя пристань, звідкіля треба йти назад до дому. Мене упереділи, що саме місто не зробить мене великого вражіння. Так було в днісності. Берлін шодо архітектури не представляє якоїсь монолітної щистоти. Все тут побудоване насіп, без якоїбудь тягості, яка все потрібна архітектурі. Є кілька ярків будівель, що впадають в око, але вони відірвані від щистоти, від оточення. Стількіж дуже характеристичний. Справді візеркалює душу Німців. З тих берлінських величчій палат та державних будівлик справді вже надзвичайно силюю та духом стійності.

В Берліні все живе стаюло, унормовано історичним простором холюю. Коли ви лхисіно вже замучені та не маєте сил пережити всего, що бачите та спостерігаєте, перетоплювати своїм власним жаром та надати всьому своє власне заробарення, Фр Берлін линається нас загодичним Тресінським, оріком не до згри-

Берлін творить щистість враз з своїми духовним проблемами, що народжуються в психології людини та виявляються назовні в ділах. Треба мати дуже чутливе вуха, шоби відчутти ту мелодію, якої тоналі переповнений Берлін. Треба все разом получити та створити собі ту щистість, якої прагнемо. В противному разі, коли людина наставлена приримати лише річи реально, шоби заходити небезпека несправдливо, відірваного від днісності представлювання річей.

Положення Німеччини та сучасне політичне та подій, які на наших очах назрівало, представляють такому чоловікові як парадокс, хаос, анархію, знак загибати. Тимчасом все маєть зовсім інакше. Це не певне ставлення справ і політичних подій, що назрівало в Німеччині, це лише духовна відбігтка даної людини. В Німеччині нема ніякого хаосу ані парадоксів в суспільному та державному житті. Все, що тут діється, це послідовна констатність історичного підложа цієї країни. Хто огранічно відчуває та знає суспільне підложа, на якому багується шість життя Німеччини після стількох воєнних катаклізмів, які ніколи не буде трактувати воєнних подій під якимсь таємничим знаком загибати. Тресінським, оріком не до згри-

3 ОБЄДНАННЯ

Згідно з артикулом 18 статута „Обєднання Українських Організацій в Америці“ і в підставі ухвали Екзекутиву з дня 29 вересня 1932 р. відбудеться в Джерзї Сіті, N. Дж. 83 Грена Стріт, дня 26 жовтня 1932 р.

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ ВИКОНАВОГО КОМІТЕТУ ОБЄДНАННЯ

- з таким порядком нарад:
1. Відкриття.
 2. Звіт екзекутиву.
 3. Звіт контролю.
 4. Реферати:
 - a) Чим же Різний Край.
 - b) Українська мода в Америці.
 - c) Економічна криза й українська імміграція.
 - d) Внески і запити.

Наради замчуться точно в годині I-шій зполудня. Всі члени Виконавчого Комітету Обєднання повинні явитися на тім засіданні.

За „Обєднання Українських Організацій в Америці“:
О. РЕВЮК, предс. Л. МИШУГА, секрет.

збганути в щистоті, обхлони всю повноту її життя та зловити кінець нітьки, що веде до виходу з цього життєвого лабіринту Німеччини, з якого вона й сама шукає виходу.

Репарції, довги, кризи ярдів, безробіття, бурхливе ярдівне життя, варт з гітлерівським націоналістичним рухом — все це послідовна консеквентність, яка казує на життя Німеччини в безкінчній логоритмі та її зматанні вишій раз на широкий світ шоб'яз поза мурами цієї стіни, шоби булаи знайти можливість розвою німецької нації та перемити її майбутність. Не те, що ми бачимо змисляти, це лише зовнішній вияв мисль, що й зароджується в ішніх Німців. Конкретні мисль — це лише форма, в якій проявляються ті хотіння.

Явища суспільного характеру, що прибувають як можливі види, мусимо аналізувати та подовати ширш суспільності в шій ширшій ішньої істнування, а не як відірвані від кореня голі факти, які виключують у читачів здивування „та за те не дають в яких спостережень та висловків“ комєбінації для шшого положення, це гартує шоб'яз як німцєв. Українська справа є одним колективним у загально світовому суспільно-державному механізмі. Коли ми хочемо не наше кінсьє зробити трішки, то мусимо пізнати всі ішні залежнї та їхнє спійність між собою, шоби знати й мішсть цілого ланцюха, коли ми своє зведено долучимо до нього. Не лише зовнішні форми поодиноких держав треба нам пізнати, але докладно прослідити їх річ та зміст.

На такому загальному та розвиваються поді в Німеччині. Я стрінув тут комєбінації всіх проблем, які Німці в найбільших часах мусять розв'язувати. На зовні казуть в спроби незрозумілими та помилування. Однак в днісності це все ясє. Над практичним виконанням всіх тих спроб стійка на сторожі авторитет Гінденбурга — побідник апід Таненбергу. Він є обєднанням щистоти німецького народу і він стоїть на сторожі тієї щистоти. Всі кризи кабинетів та вибори і сварні — це лише диференціяція, з якої виникає новий „вродитись нова Німеччина“ з новими силами та започаткувати нову історичну добу в Європі. Все, що дїється є лише переїханням в Німеччині стілького неростання в Німеччині стілького ладу, який поліпше її дальше шиття. Все це приримувати до створення нового, здорового організму. А шод до того мусить йти Німеччина, не ясє, бо в цьому світі й не місце на прямиому разі й в ході історичних подій. Стількіж говорить Берлін, коли його народ пригнатує.

Берлін — це серце Німеччини — має в собі всі ці симтоми. Все тут кипить, стається, розвивається, слабне і гине. Шоб'яз слабе, гине шкоро, що сильне, здається довше. Все йде своїм темпом з залізною консеквентністю. Хто тієї консеквентності, буде більше мати чини. І найбільше чинить у практичному житті, від відкриття при житті. Все ішнє, може навіть злібі, але не втертєвал, зідуть з археї історичного життя. Найкраще шоб'яз вивається досі Гінденбург. Тому він і керує німецьким життям.

Явища, які тепер переживає Німеччина, має аналогію й у нашому політично-організаційному житті. Новоріччї історичні події котяться в формі конфікту старих з молодими. В днісності ця є суспільний процес, що в своєму змісті приносить нові сил, які зможуть пережити історичні обставини будучини — поповнити розвій української нації в бажаному напрямку до остаточної щистоти.

30. ІХ. Емоє дальше через містечко Ружин, невідлече, але доволі чисте, село Реуку і Зарудинці до села Гордєва, де ноуємо. Наші перемарші досить швидко, бо спійнішими наші стрільці й старшини. Співає нам військовий хор; це викликає сензацію, тому в церкві повнісєко народа.

28. ІХ. Недалі. В місцевій церкві правлять Ст. Богу дав українцї полєві духовники. Зантересування серед людности вє, але бо бажали бачити, як правлять „безувсі галицькі ксьондан“. Коли опісля запитає свого хазяїна про вражіння відпові, він відповів, що все добре, тільки додає „моленіє за пану“. По полудні вхлди деякі наші до містечка Вюрхайсгоф; годі шобєвдлу курити, бо черє постійні військові ділання нема змоги шобєвдлу спроводити.

29. ІХ. Черє село Нєгурці архідіомо до села Войтківця, в якому заночуємо. Тут холять між нашими неперевірених полгодосків, бунімо червоної чєсти своє делегацію запропонує вати нашим фронтовим корпусам перемарш, ба навіть прокує якоїсь уніти. Таке балакатує в команді куріня, та це все не провірене. Головна команда українських військ рішила перекінтати на ново-утворений денікінський фронт III гал корпусу в частині Дєвої Армії. Доходять вісті, що денікін-

(Далі буде).
(Берлін)

